

اروند رود

www.ketab.ir

دکتر هوشنگ طالع

موضوع: ایران - روابط خارجی - عراق - تاریخ
 موضوع: Iran - Foreign relations - Iraq - History
 موضوع: عراق - روابط خارجی - ایران - تاریخ
 موضوع: Iraq - Foreign relations - Iran - History
 رده‌بندی کنگره: DSR ۲۱۷۲
 رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۵۳۷
 شماره کتاب‌شناسی ملی: ۷۴۰۳۷۵۰

سرشناسه: طالع، هوشنگ، ۱۳۱۲
 عنوان و نام پدیدآورنده: اروندرود / هوشنگ
 طالع
 مشخصات نشر: لنگرود - سمرقند، ۱۳۹۹
 شابک: ۹۶۲-۷۷۷۵-۹۸-۴
 مشخصات ظاهری: ۲۱۶ صفحه
 وضعیت فهرست نویسی: فیا

انتشارات سمرقند

دکتر هوشنگ طالع

اروندرود

چاپ نخست - پاییز ۱۳۹۹

شمارگان: ۵۰۰

طرح روی جلد و صفحه آرایشی: مریم‌السادات موسویان

شابک: ۹۶۲-۷۷۷۵-۹۳-۹

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

samarghandpub@yahoo.com

فهرست نوشته‌ها

۷	پیش‌گفتار
۱۱	درآمد
۱۵	گفتار یکم - میان‌رودان در گذر زمان
۱۷	بخش یکم - دل ایران شهر
۲۱	بخش دوم - ویرانی دل ایران شهر
۲۴	بخش سوم - از دل ایران شهر تا کشور عراق
۲۷	گفتار دوم - از فروافتادن ساسانیان تا برآمدن صفویان
۲۷	بخش یکم - دوران بی‌دولتی و چند حکومتی
۳۰	بخش دوم - سر برآوردن حکومت عثمانی در غرب ایران زمین
۳۵	بخش سوم - دوباره‌سازی دولت فراگیر ملی
۴۵	گفتار سوم - در راه آزادسازی میان‌رودان
۵۱	گفتار چهارم - کشورسازی در غرب ایران زمین
۵۹	گفتار پنجم - اروندرود
۷۹	گفتار ششم - قرارداد ۱۹۳۷ (عقب‌نشینی و پذیرش مقاوله‌نامه ۱۹۱۳ و تحدید حدود ۱۹۱۴)
۸۵	گفتار هفتم - از اشغال ایران در دوران جنگ جهانی دوم تا ملی شدن صنایع نفت در سر تا سر کشور
۹۳	گفتار هشتم - برافکنده شدن سامان پادشاهی در عراق

بخش یکم - کودتای قاسم

۹۳

بخش دوم - اروندرود در کانون کشمکش‌ها

۹۴

گفتار نهم - کودتا در پی کودتا

۱۰۳

بخش یکم - کودتای عارف

۱۰۳

بخش دوم - عارف به دنبال عارف

۱۰۵

گفتار دهم - بعث بر کرسی قدرت : ایران ستیز ، کردکش و شیعه ازار

۱۰۹

گفتار یازدهم - قرارداد الجزایر (۱۹۷۵)

۱۲۷

گفتار دوازدهم - از هلال خضیب تا طرح برنارد لویس

۱۳۷

گفتار سیزدهم - اروندرود بهانه‌ای تجاوز نظامی عراق به ایران

۱۴۷

بخش یکم - بحران زاپی

۱۴۷

بخش دوم - بحران فزایی

۱۵۲

بخش سوم - زمینه‌سازی برای گام‌های نظامی

۱۵۶

پی‌نوشت‌ها

۱۶۵

پیوست‌ها

۱۸۱

پیوست شماره ۱ : سهندنامه سرحدی بین کشور شاهنشاهی ایران و کشور پادشاهی عراق

۱۸۲

پیوست شماره ۲ : پروتکل

۱۸۵

پیوست شماره ۳ : اعلامیه مشترک ایران و عراق

۱۸۷

پیوست شماره ۴ : یادداشت وزارت امور خارجه عراق

۱۹۱

پیوست شماره ۵ : سهندنامه‌ای مربوط به مرز دولتی و حسن هم‌جواری بین دولت شاهنشاهی

۱۹۱

ایران و دولت جمهوری عراق

۱۹۶

پیوست شماره ۶ : یادداشت

پیش‌گفتار

در درازای تاریخ این سرزمین، یعنی از چند هزار سال پیش تا کمابیش دو سده‌ی اخیر، قلمرو فرمان‌روایی «دولت ایران»، پهنه‌ی «فلات ایران» بود.

فلات یا پشته (نجد) ایران، یک واحد شناخته شده‌ی جغرافیایی در سطح جهان است. مرزهای این فلات عبارتند از: آن سوی کوه‌های قفقاز در شمال باختری و رودخانه‌ی سیردریا (سیحون) در شمال خاوری؛ از خاوران، فلات پامیر و رود سند؛ از جنوب، قیئوس هند و آن سوی دریای فارس و از باختر، رودخانه‌ی فرات.

فلات پهناور ایران که بیش از چهار میلیون کیلومتر مربع وسعت دارد، در درازای چند هزار سال، قلمرو دولت ایران بود. البته در زمان‌های بسیار، این قلمرو، از پهنه‌ی فلات ایران فراتر رفته است و در زمان‌هایی نیز چندین دولت ایرانی (در آرامش و یا جنگ و ستیز) در کنار هم در این پهنه فرمانروایی داشته‌اند.

با ظهور دولت عثمانی در این بخش از جهان، هجوم دولت مزبور به سرزمین‌های دولت ایران، چندین سده به درازا کشید. به دنبال فراز و فرودهای بسیار در جنگ‌های میان دو دولت، بخش‌هایی از سرزمین‌های ایران در باختر از دست رفت که مرزهای کنونی در غرب ایران زمین، حاصل آن است.

با آغاز سده‌ی نوزدهم میلادی، دولت ایران مورد یورش سازمان یافته‌ی استعمارگران اروپایی یعنی امپراتوری‌های روس و انگلیس قرار گرفت. در دوره‌ای کم‌تر از هفتاد سال، دولت ایران از سوی دو امپراتوری مزبور، تجربه شد و بخش‌های پهناوری از آن تحت سلطه‌ی روسیان و پاره‌ای نیز زیر چنگ بریتانیا قرار گرفت.